

No Φ 092.22/7587

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΘΥΜΙΑΤΖΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αρ. 71999/12)

ΑΠΟΦΑΣΗ

*Η παρούσα εκδοχή της απόφασης διορθώθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2017 σύμφωνα
με το άρθρο 81 του Κανονισμού του Δικαστηρίου*

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

20 Απριλίου 2017

*Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν ορισμένες αλλαγές ως προς τη
μορφή.*

Στην υπόθεση Θυματζής κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα),
αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Ledi Bianku, Πρόεδρος,

Ales Pejchal,

Armen Harutyunyan, Δικαστές,

Και με τη σύμπραξη της Renata Degener, Αν. Γραμματέως Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 28 Μαρτίου 2017,

Εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση, που εκδόθηκε την ίδια ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. προσφυγής 71999/12) που ασκήθηκε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από τον Έλληνα πολίτη, κ. Αντώνιο Θυματζή, (στο εξής: ο προσφεύγων), και ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο την 1^η Νοεμβρίου 2012, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (η Σύμβαση).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τους Α. Πανούση και Λ. Πανούση, δικηγόρους μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση (η Κυβέρνηση) εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιό της, τον κ. Μ. Απέσσο, Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και από τις πληρεξουσίες του τις Σ.Χαριτάκη και Α. Μαγριππή, Νομική Σύμβουλο και δικαστική πληρεξουσία αντίστοιχα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 26 Αυγούστου 2016, η αιτίαση η σχετική με τη διάρκεια της διαδικασίας κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ**ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1936 και είναι κάτοικος Χαϊδαρίου.
5. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, όπως έχουν αναπτυχθεί από τα μέρη, συνοψίζονται στα ακόλουθα.
6. Στις 25 Ιουνίου 2002, ο προσφεύγων προσέφυγε στο Πρωτοδικείο Αθηνών με αγωγή αποζημιώσεως κατά του ψυχιατρικού νοσοκομείου Αθηνών, δημόσιο νοσοκομείο, στο οποίο εργαζόταν ως φύλακας ασφαλείας.
7. Στις 6 Μαρτίου 2003, το πρωτοδικείο ανέβαλε την εκδίκαση της υπόθεσης και όρισε νέα δικάσιμο στις 8 Δεκεμβρίου 2003. Κατά την ημερομηνία αυτή το Πρωτοδικείο ανέβαλε εκ νέου την εκδίκαση της υπόθεσης λόγω του ότι τα μέρη δεν παραστάθηκαν στη συζήτηση. Στις 11 Δεκεμβρίου 2003, το ψυχιατρικό νοσοκομείο ζήτησε νέα δικάσιμο, η οποία ορίστηκε στις 29 Σεπτεμβρίου 2004, πριν μετατεθεί εκ νέου για τις 10 Ιουνίου 2015.
8. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2005, το Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε την αγωγή του προσφεύγοντος (απόφαση αρ. 1947/2005).
9. Στις 5 Σεπτεμβρίου 2007, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.
10. Την 1^η Σεπτεμβρίου 2008, το Εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντος (απόφαση αρ. 5041/2008).
11. Στις 5 Ιανουαρίου 2011, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά της εφετειακής απόφασης.
12. Στις 3 Απριλίου 2012, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αναίρεση (απόφαση αρ. 576/2012). Η εν λόγω απόφαση καθαρογράφηκε και εκδόθηκε επικυρωμένο αντίγραφο στις 11 Ιουλίου 2012.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6§1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

13. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας στα πολιτικά δικαστήρια παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως προβλέπεται στο άρθρο 6§1 της Σύμβασης, του οποίου τα κρίσιμα για την υπόθεση χωρία έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση, (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως, (...)»

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35§3 α) της Σύμβασης, ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, και ως εκ τούτου την κηρύσσει βάσιμη.

B. Επί της ουσίας

I. Η κρίσιμη περίοδος

15. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ότι η κρίσιμη περίοδος άρχισε στις 25 Ιουνίου 2002, ημερομηνία προσφυγής στο Πρωτοδικείο από πλευράς προσφεύγοντος και ότι έληξε στις 11 Ιουλίου 2012, οπότε και η απόφαση αρ. 576/2012 του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε και εκδόθηκε επίσημο αντίγραφο αυτής. Συνεπώς, η εν λόγω διαδικασία διήρκεσε περίπου δέκα έτη για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. Η διάρκεια της διαδικασίας

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

16. Η Κυβέρνηση προέβη σε μια χρονολογική ανάλυση της επίμαχης διαδικασίας και θεωρεί ότι διεξήχθη γενικά σε λογικές προθεσμίες. Θεωρεί ότι οι διάδικοι, ήτοι ο προσφεύγων και ο αντίδικός τους, το ψυχιατρικό νοσοκομείο Αθηνών ευθύνονται για σημαντικές περιόδους αδράνειας που σημειώθηκαν κατά

τη διαδικασία. Αναφέρει ότι όλες οι δικάσιμοι ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ορίστηκαν εντός λογικών προθεσμιών, ότι οι δικαστικές αρχές αποφάνθηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα και ότι καμία περίοδος αδράνειας δεν μπορεί να τους καταλογιστεί. Κατά τα λοιπά, θεωρεί ότι το σύνολο της διαδικασίας διεξήχθη με συγκρατημένο ρυθμό και ότι διεξήχθη εντός περιόδου πέντε ετών και τεσσάρων μηνών περίπου.

17. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι το χρονικό διάστημα των περίπου δύο ετών και τριών μηνών που αρχίζει στις 6 Μαρτίου 2003, οπότε αναβλήθηκε η πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοδικείου, και έληξε στις 10 Ιουνίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η συζήτηση ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, δεν μπορεί να καταλογιστεί στις εθνικές αρχές.

18. Ο προσφεύγων θεωρεί ότι η διάρκεια της διαδικασίας είναι υπερβολική.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχει θεσπίσει το Δικαστήριο με τη νομολογία του και ειδικότερα βάσει της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και αυτής των αρμοδίων αρχών ενώ εξαρτάται και το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων *Frydlender κατά Γαλλίας*, [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

20. Υπενθυμίζει επίσης ότι η διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων διέπεται από την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Εξάλλου, υπενθυμίζει ότι μόνον οι καθυστερήσεις για τις οποίες ευθύνονται οι αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορεί να οδηγήσουν στη διαπίστωση της υπέρβασης της λογικής προθεσμίας κατά παράβαση της Σύμβασης. Εντούτοις, ακόμη και στα νομικά συστήματα που καθιερώνουν την αρχή της κίνησης της διαδικασίας από τους διαδίκους, η στάση των ενδιαφερομένων δεν απαλλάσσει τους δικαστές από την υποχρέωσή τους να διασφαλίσουν την ταχύτητα που επιτάσσει το άρθρο 6§1 της Σύμβασης (βλ. *Λιτοσελίτης κατά Ελλάδας*, αρ. 62771/00, §30, 5 Φεβρουαρίου 2004).

21. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η υπόθεση δεν παρουσίαζε ιδιαίτερη δυσκολία. Όσον αφορά την ενώπιον του πρωτοδικείου διαδικασία, παρατηρεί ότι διήρκεσε περίπου τρία έτη και τρεις μήνες, από τις 25 Ιουνίου 2002 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2005. Επισημαίνει εξ αρχής ότι οι διάδικοι ζήτησαν την αναβολή της συζήτησης τρεις φορές (βλ. ανωτέρω παράγραφο 7).

22. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το επιχείρημα της Κυβέρνησης σχετικά με το ότι η περίοδος δύο ετών και τριών μηνών κατά την οποία αναβλήθηκαν οι τρεις συζητήσεις ενώπιον του πρωτοδικείου Αθηνών (ανωτέρω παράγραφος 17) δεν μπορεί να καταλογιστεί στις εθνικές αρχές. Υπενθυμίζει ωστόσο ότι το Κράτος είναι υπεύθυνο για το σύνολο των υπηρεσιών του, και όχι μόνον για τα δικαστικά του όργανα (βλ. *Moreira de Azevedo κατά Πορτογαλίας*, 23 Οκτωβρίου 1990, §73, σειρά Α αρ. 189, και *Λαλούση-Κοτσοβός κατά Ελλάδας*, αρ. 65430/01, §24 19 Μαΐου 2004). Κατά συνέπεια θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση, οι καθυστερήσεις για τις οποίες ευθύνεται το ψυχιατρικό νοσοκομείο Αθηνών, δηλαδή δημόσιο νοσοκομείο, είναι καταλογιστέες στις εθνικές αρχές. Επίσης, από τον φάκελο δεν προκύπτει ποιος από τους διαδίκους ζήτησε τις ενώπιον του πρωτοδικείου αναβολές. Το Δικαστήριο ειδικότερα δέχεται ότι, αναμφισβήτητα η αναβολή της εκδίκασης της υπόθεσης στις 8 Δεκεμβρίου 2003 λόγω μη παράστασης των διαδίκων, εκ των οποίων και ο προσφεύγων, μπορεί να αποδοθεί στον τελευταίο (βλ. ανωτέρω παράγραφο 7). Εντούτοις, διαπιστώνει ότι η πλευρά του καθ' ού, ζήτησε ήδη από τις 11 Δεκεμβρίου 2003, δηλαδή εντός σύντομης προθεσμίας, τον ορισμό νέας δικασίμου. Ωστόσο, η δικάσιμος αυτή ορίστηκε για την 29^η Σεπτεμβρίου 2004, ήτοι περίπου δέκα μήνες αργότερα. Υπενθυμίζει ότι ακόμη και στις περιπτώσεις που, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, η διαδικασία διέπεται από την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η έννοια της «λογικής προθεσμίας» επιτάσσει τα δικαστήρια να παρακολουθούν και τη διεξαγωγή της διαδικασίας και να είναι πιο προσεκτικά όταν πρόκειται να συναινέσουν σε αίτημα αναβολής όσον αφορά το χρονικό διάστημα που αφήνουν να διανυθεί κατά τον ορισμό της επόμενης δικασίμου (βλ. υπ' αυτήν την έννοια, *Ροϊδάκης κατά Ελλάδας*, αρ. 7629/05, §18, 21 Ιουνίου 2007).

23. Όσον αφορά τις ενώπιον του Εφετείου και του Αρείου Πάγου διαδικασίες, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι διεξήχθησαν με συγκρατημένο ρυθμό. Επισημαίνει ότι η διαδικασία διήρκησε περίπου ένα έτος στην κατ' έφεση διαδικασία και περίπου ενάμισυ έτος στον Άρειο Πάγο. Παρατηρεί ότι ο προσφεύγων περίμενε περίπου ένα έτος και έντεκα μήνες πριν να ασκήσει έφεση (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 8 και 9) και περίπου δύο έτη και τέσσερις μήνες πριν ασκήσει αναίρεση (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 10 και 11) και θεωρεί ότι οι προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατόν να καταλογιστούν στις αρμόδιες αρχές (βλ. επίσης *Λαδά και λοιποί κατά Ελλάδας*, [επιτροπή], αρ. 24610/12, §17, 6 Οκτωβρίου 2015).

24. Επομένως, ακόμη και αν αφαιρεθούν οι περίοδοι αδράνειας που αναφέρονται ανωτέρω στις παραγράφους 22 και 23 που δύνανται να καταλογιστούν στον προσφεύγοντα, το Δικαστήριο θεωρεί ότι μπορεί να συναγάγει την υπέρβαση της λογικής προθεσμίας βασιζόμενο στην υπολειπόμενη διάρκεια της διαδικασίας, ήτοι σε πέντε έτη και εννέα μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

25. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που τέθηκαν στη διάθεσή του το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα πραγματικό περιστατικό ή επιχείρημα που να δικαιολογεί τη διάρκεια της διαδικασίας. Λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν πληροί τις προϋποθέσεις της «λογικής προθεσμίας».

26. Κατά συνέπεια, κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

27. Κατά το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης

αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

28. Ο προσφεύγων ζητεί το ποσό των 20.000 ευρώ λόγω ηθικής βλάβης.

29. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές και καλεί το Δικαστήριο να τις απορρίψει. Θεωρεί ότι, σε κάθε περίπτωση, η διαπίστωση της παραβίασης αποτελεί, ενδεχομένως, δίκαιη ικανοποίηση. Εξάλλου, υποστηρίζει ότι το αιτούμενο από την προσφεύγουσα ποσό είναι υπερβολικό και μη εύλογο.

30. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη ορισμένη ηθική βλάβη λόγω της διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Αποφαινόμενο με δικαιοσύνη, επιδικάζει στον προσφεύγοντα το ποσό των 3.600 ευρώ για τον λόγο αυτό, πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και Δικαστική δαπάνη

31. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης το ποσό των 4.304,80 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στην οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει απόδειξη αλλά μόνον ένα σημείωμα εξόδων δακτυλογραφημένο και υπογεγραμμένο από τον δικηγόρο του, στο οποίο σημείωμα αναγράφεται το ίδιο ποσό.

32. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές, υποστηρίζοντας ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει κανένα δικαιολογητικό για να στηρίξει το αίτημά του.

33. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων μπορεί να πετύχει την καταβολή των εξόδων και της δικαστικής του δαπάνης στο μέτρο που αυτά αποδεικνύονται αληθή, αναγκαία και εύλογα ως προς το ύψος τους (βλ. *Ιατρίδης κατά Ελλάδας*, (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI, και *Γλύκαντζη κατά Ελλάδας*, αρ. 40150/09, §90, 30 Οκτωβρίου 2012). Στην υπό κρίση υπόθεση, λαμβανομένου υπόψη του ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει απόδειξη που να βεβαιώνει την πληρωμή του προαναφερθέντος ποσού, το Δικαστήριο απορρίπτει το σχετικό αίτημα.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

34. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσανυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Κηρύσσει παραδεκτή την προσφυγή,
2. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,
3. Αποφαίνεται,

α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών¹, το ποσό των τριών χιλιάδων εξακοσίων ευρώ (3.600€) λόγω ηθικής βλάβης, πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος

β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσανυζάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσανυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 20 Απριλίου 2017, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

Renata Degener

Ledi Bianku

Αν. Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα

¹ Διορθώθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2017: καταργείται το «από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44§2 της Σύμβασης».